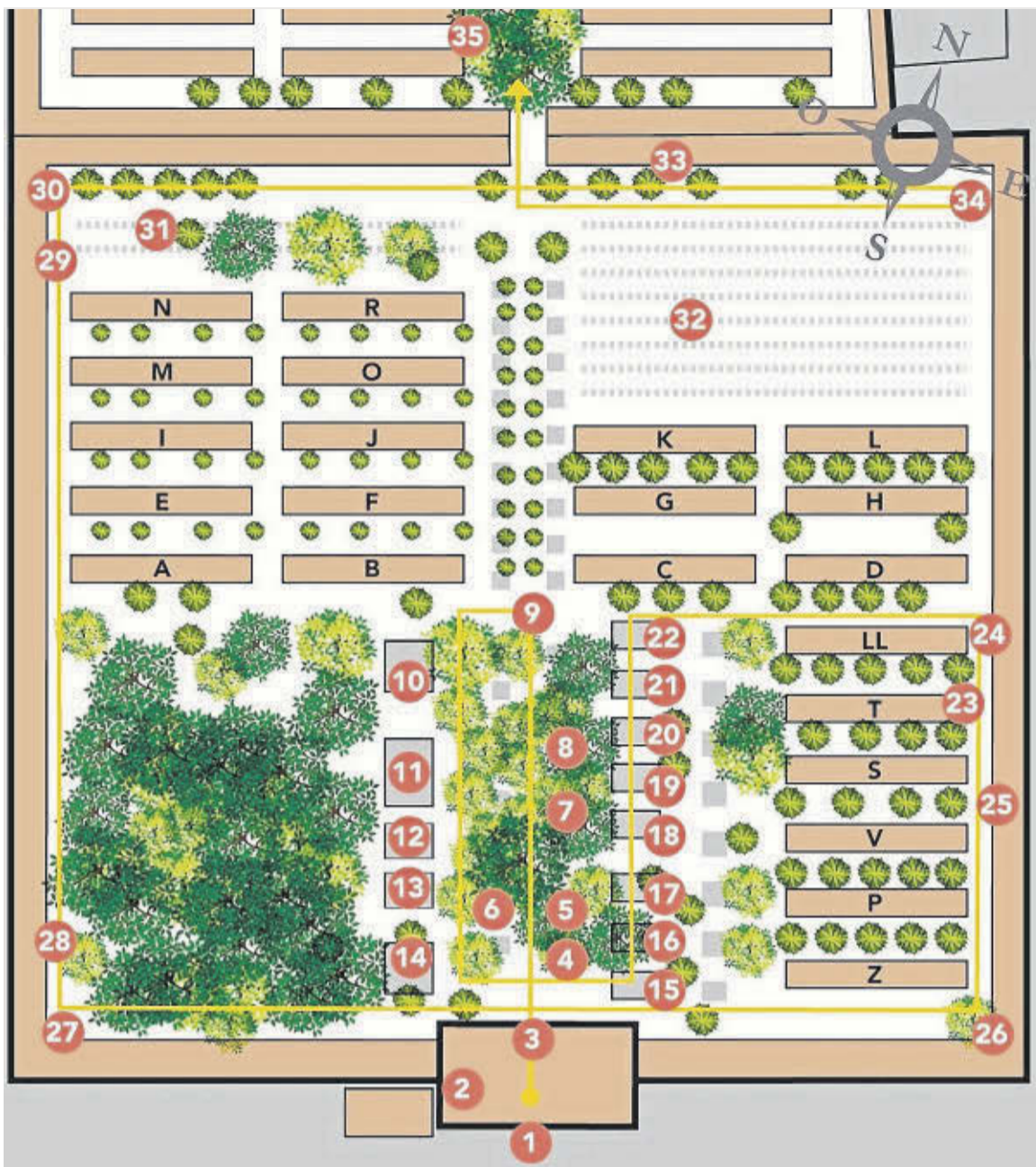

Rutes pels cementiris de la demarcació de Tarragona

INFOGRAFIA: ANA GÓMEZ CARRACEDO

Reus (I). El 'Diari' inicia avui una sèrie de rutes de recintes funeraris

EL PRIMER CEMENTIRI LAIC D'ESPANYA

1

2

La necròpolis pionera en necroturisme local

Des de l'any 2010 la del cementiri de Reus és una Ruta d'Interès Cultural integrada a la Xarxa de Rutes dels Cementiris Significatius d'Europa, on figuren, entre altres l'icònic Père Lachaise de París. Ofereix tres visites: per la ruta històrica, per l'artística i per la nocturna. Enguany, per la Covid, la visita nocturna, de 30 minuts, es podrà fer des de casa amb les emissions de Canal Reus TV.

TEXT: TATE CABRÉ I MASSOT
tate@tatecabre.com

El 'Diari' comença avui una sèrie de 10 capítols de rutes pels cementiris de les capitals de comarca de la demarcació de Tarragona, amb motiu de la proximitat de Tots Sants. Trenquem el gel amb la ruta de Reus, capital del necroturisme local. El segon lliurament es farà demà amb la ruta per la impactant necròpolis vuitcentista de Tarragona i els seus mausoleus més històrics.

Tate Cabré és doctora en Periodisme i Comunicació per la Universitat Autònoma de Barcelona i Guia Oficial de Turisme de la Generalitat. Col·labora amb el 'Diari de Tarragona' des de l'any 1989.

1. Entrada. El «Cementiri General de Reus» va ser construït el 1871 com el primer aconfessional, o laic d'Espanya, fet pel qual no el presideix cap imatge religiosa sinó la del déu Cronos, o «El Peret de la Dalla», com se'l coneix a Reus popularment. En aquells dies també es van celebrar a Reus el primer casament i el primer bateig civils d'Espanya. Al vestíbul s'homenatja el patrici liberal Josep Sardà i Cailà -gran benefactor de la ciutat com el seu germà Pere- que va cedir altruïstament els terrenys per poder enterrar persones sense distinció de religió ni ideologia.

2. Mausoleu Prim (1874). Obra de Plácido Zuloaga. Acull la mòmia del general i polític liberal Joan Prim i Prats. Va ser transportat des del Panteó d'Homes Il·lustres de Madrid l'any 1971, on ocupava el lloc principal, a l'entrada, al costat del també Liberal, maçó i artífex de la Revolució de 1868, Práxedes Mateo Sagasta.

3. Porxos de l'antic cementiri del Roser. Van ser traslladats pedra a pedra i ornamentats amb les gerres o craters que embellien antigament el carrer ample. A sota s'hi conserven la campana que substituïa l'actual sirena i l'original de l'escultura de Cronos.

4-9. Passeig principal. Escortats per xiprers centenaris, a la dreta 4-panteó del Dr. Josep Laporte i Salas i 5-tomba de cendres. A l'esquerra, la fossa amb les restes dels dos antics cementiris extramurs, el Civil i el dels protestants, abans ubicats a l'actual crematori, i al seu costat un bonic relliu de dos 6-àngels encarats de

Macià Aqué, i un àngel nen. A mà dreta, el 7-panteó Nolla, amb una columna de J. Sotorra; la llosa del periodista Josep Güell i Mercadé; el 8-panteó Gusí-Navàs i la fossa del trasllat de les restes del cementiri del Roser del 1919. 9-Monument a Josep Sardà i Cailà.

10-14. Panteons del Sud-oest. Són els més espectaculars: 10- Panteó dels fills il·lustres (1880), antigament de la família del banquer i industrial Macià Vila, És obra de l'arquitecte Leandre Albareda, autor del projecte del cementiri de Montjuïc (1883. 11-Mausoleu-temple Òdena Yglésias (1872), el més gran de tot el recinte, amb cripta amb altar i capelles, barreja de mastaba o temple egipci, al·legories cristianes amb escultures dels germans Agàpit i Venanci Vallmitjana i projecte de l'arquitecte Jaume Brossa i Mascaró. 12- Estela funerària d'Evarist Fàbregas (1960), industrial i mecenes del Centre de Lectura, obra de l'escultor Joan Rebull. 13-Panteó Boule (1882), temple neogòtic de la família d'exportadors vinícoles que donen nom a un carrer, obra de l'arquitecte Francesc Blanc i Pons. 14-Fossa comuna de les víctimes dels bombardejos feixistes italians del setembre de 1937.

15-22. Panteons del Sud-est. 15-Panteó Borràs (1882), temple neogòtic amb planta octogonal, vitralls, i escultures del lleidatà Ramon Elias. 16-Panteó de l'escultor Joan Rebull (1976), amb la seva escultura *Els tres gitanets*; ell al mig i els seus amics de petits. 17-Panteó Pratdesaba (1894), creu grega amb decoració floral modernista obra de Jeroni Granell i Manresa. 18-Mausoleu Abelló (1875), de l'arquitecte Emili Sala Cortés i escultures de Joan Roig i Soler, en destaca la simbologia agnòstica: un àngel sosté l'hídria amb l'aigua de la vida i una vestal una urna funerària. 19-Tomba Borràs-Rived Borràs-Armengou, una nena assegada sosté una corona de sempreviva, la flor que no es passa mai i que representa la immortalitat. 20-Tomba Miró d'Ortafà, Sagrat Cort redemptor amb creu de bronze i motius celtes de l'escultor Manuel Fuxà i Leal, autor de les escultures de l'arc de triomf de Barcelona. 21-Mausoleu Casas Bley (1876), de l'arquitecte Josep Oriol Mestres i l'escultor Joan Roig i Soler, encarregat per l'indià Victorino Casas que no s'hi va fer enterrar. 22-Panteó Rué Iglesias, obra de l'escultor reusenc Joan Roig i Soler, autor de la «Dama del paraigua» del Parc de la Ciutadella.

23-26. Capelles Est. 23-Ninxol i banc del Dr. Alexandre Frias, fundador del primer institut de puericultura d'Espanya «La Gota de la Llet», amb el banc on s'asseia per fer companyia els seus fills morts prematurament. 24-Capella del Dr.

'Avui per mi, demà per tu'

3

4

5

6

7

8

9

10

11

1. Entrada amb Cronos, símbol del temps, amb el rellotge de sorra i la dalla.
2. Homenatge perpetu al mecenes del cementiri, Josep Sardà i Cailà.
3. Panteó dels fills il·lustres, abans del banquer i industrial Macià Vila.
4. L'àngel trompeter corona el Mausoleu Òdena-Yglésias, el més gran del cementiri.
5. Mausoleu del general Joan Prim i Prats, amb escultura d'Émile Hébert i sarcòfag de Plácido Zuloaga.
6. Capella Margenat obra modernista de Lluís Domènech i Montaner.
7. Pedestal de la creu d'homenatge on reposen els germans i polítics liberals Josep i Pere Sardà i Cailà.
8. Templet neogòtic Boule, família exportadora de vins, amb reixa de cascalls d'adormidera: el somni etern.
9. Tomba de l'escultor Joan Rebull amb la seva escultura «Els gitanets».
10. Mausoleu Abelló amb espectaculars escultures de Joan Roig i Soler.
11. Panteó Pratdesaba, modernisme floral disseny de l'arquitecte Jeroni Granell i Manresa.

FOTOS: TATE CABRÉ

Més informació

La informació i fotografies d'aquesta sèrie s'han extret del llibre **'Avui per tu, demà per mi. Els cementiris de la demarcació de Tarragona'**, editat per la Diputació de Tarragona. Es pot adquirir a través del web (www.dipta.cat/RBIV) o del correu publicacions@dipta.cat, a 5 euros i a les llibreries que ho sol·licitin.

El pròleg del volum és de l'escriptora Olga Xirinacs.

Calendari de lliuraments:

Dissabte 24/10: Reus
Diumenge 25/10: Tarragona
Dissabte 31/10: Montblanc
Diumenge 1/11: Tortosa
Dissabte 7/11: Gandesa
Diumenge 8/11: Amposta
Dissabte 14/11: Falset
Diumenge 15/11: El Vendrell
Dissabte 20/11: Móra
Diumenge 21/11: Valls

Llobet, que aquest metge altruista, colpit per la tragèdia, va cedir a les víctimes del bombardeig feixista del 22 de gener de 1938. 25-Capella Margenat, joell modernista de Lluís Domènech i Montaner per a l'india Josep Margenat i Fàbregas, besavi de la il·lustradora Pilarín Bayés. 26-Capella Gasull, a l'interior hi llueix una creu neoromànica amb un naixement.

27-30. Capelles Oest. Capella Vergés -Tapiró 33-Sud, on hi reposa el cèlebre pintor Josep Tapiró i Baró, repatriat des de Tànger l'any 1947. A la 53-O, fent cantonada: 27-Capella de Barberà, pintures al fresc de Ramon Ferran (1960) sobre la Resurrecció. A prop, 28-Capella Lle-

vat-Sotorra 51-O un crist de Josep Llimona i Bruguera (1930), de marbre blanc, amb la signatura «J.Llimona MCMXXX». A prop, a la capella 36-O, s'hi troba un Sant Crist de talla de Macià Auqué; i a la capella 19-O l'arqueòleg Salvador Vilaseca, fundador del Museu de Reus. 29- Capella Antoni Pedrol Rius, advocat, biògraf de Prim, president del Consell General de l'Advocacia a Madrid i senador per designació reial. 30-Capella Sedó, a la cantonada, amb una verge dolorosa i dos sarcòfags de l'escultor falsetà Eduard Batiste Alentorn, autor de la Santa Helena que corona la catedral de BCN.

31-32. Fosses històriques o Camps de creus.

31- Tomba de Cipriano Martos, militant del FRAP assassinat a Reus per la policia franquista que li va fer beure un còctel molotov. Fins a la transició hi va haver al nínxol 72-N un altre mort a Reus el 1872 en circumstàncies tràgiques, «l'heroic general Francesch», un militar carlí curiosament homenatjat en una ciutat de tradició liberal. Irònicament, el seu nínxol i la corona metàl·lica van desaparèixer amb l'arribada de la democràtica. 32- continuen cap a l'Est els enterraments en rasa des de l'any 1915.

33-34. Capelles Nord. A la capella 21-N hi descansa el Molt Honorable Heribert Barrera, antic president del

Parlament de Catalunya. 33-Capella Llevat-Cavallé, 52-N, on destaca un gran crist de fusta tallada. 34-Capella dels Herois liberals: 133 víctimes liberals d'una emboscada carlina al 1838 entre els termes del Morell i Vilafranca. L'antic rètol deia: «als màrtirs sacrificats en nom de la llibertat».

35. Cementiri Nou. A l'ampliació del recinte històric ens trobarem amb la font de les cendres, ideat per a buidar les urnes de forma anònima. 35-Monòlit de la Guerra Civil, que es trobava a la plaça de la llibertat quan era un monument franquista. Actualment és una crida a la concòrdia.

I demà... ruta pel cementiri de TGN

Demà diumenge, ruta pel de Tarragona. A la foto de sota, el Mausoleu Tamarit, que es divisa des de tota la ciutat.

